

Lunds universitet
Historiska institutionen
HT2014
Examinator: Wiebke Kolbe
Handledare: Martin Ericsson
Ventilering: LUX B:352 12/1 2015 1015-1200

”Välkomna men kom ihåg att detta är olagligt”

En studie av tre husockupationer i Lund 1969

Emil Rylander

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Syfte och frågeställning.....	2
Metod.....	3
Material och källkritik.....	3
Teori.....	6
Tidigare forskning.....	7
Forskningsetik.....	11
Historisk bakgrund och kontext.....	12
Sextiotalsradikaliseringen.....	12
Allaktivitet som begrepp och rörelse.....	13
Detta hände i Lund innan ockupationerna 1969.....	14
Husockupationerna i blickfånget.....	16
Västra Mårtensgatan 5.....	16
Fredag 16 maj.....	16
Lördag 17maj.....	16
Söndag 18maj.....	18
Måndag 19maj.....	18
Tisdag 20maj.....	18
Efterspel.....	20
Kiliansgatan 7.....	21
Lördag 31maj.....	22
Söndag 1juni.....	22
Tisdag 3juni.....	22
Onsdag 4juni.....	23
Efterspel.....	24
Råbygatan 2.....	26
10 oktober.....	27
Deltagarpopulationsundersökning.....	29
Sammanfattning och avslutande diskussion.....	31
Vidare forskning.....	36
Käll- och litteraturförteckning.....	37
Arkivmaterial.....	37
Tryckt material.....	38
Annan media.....	39

Inledning

När jag skrev min B-uppsats i historia om den husockupation som skedde i Malmö 1990 insåg jag att det bedrivits relativt lite forskning om husockupation som fenomen i Sverige. Husockupationer presenteras sällan som något positivt och fredligt, utan det är oftast olika mer eller mindre militanta grupper som ockuperar hus. Detta gjorde mig nyfiken på hur det varit tidigare, eftersom jag hört att det ockuperats hus med fredligare metoder. Jag landade då i de första ockupationerna som skedde i Sverige, vilka var i Lund 1969. Husockupationer är något som skett både i Sverige och utomlands sedan ungefär 1960-talet. Det har under denna tid skett en stor förändring i både anledning till och sätt att ockupera hus. Den första ockupationen i Sverige skulle kunna tyckas vara kårhusockupationen i Stockholm 1968 men då studenterna ockuperade sitt eget hus så är frågan om detta kan räknas.¹ Efter kårhusockupationen i Stockholm stod Lund på tur, tre hus ockuperade i Lund 1969. Adresserna dessa fastigheter låg på var Västra Mårtensgatan 5, Kiliansgatan 7 och Råbygatan 2 och det är dessa tre ockuperade fastigheter undersökningen handlar om. Uppsatsens titel, citatet på framsidan, kommer från ingången till det ockuperade huset på Kiliansgatan 7 och beskriver enligt mig situationen i Lund 1969 under ockupationerna väl.

Den forskning som är gjord på svenska husockupationer behandlar främst ockupationer från sent 1970-tal och framåt och vad jag har hittat är det ingen som har undersökt de husockupationer som skedde i Lund 1969. Det finns dock en del forskning om husockupationer gjord i andra länder än Sverige. Detta gör det relevant att undersöka husockupationernas uppkomst i Sverige då det finns en lucka i forskningsläget. Det enda jag har hittat skrivet om ockupationerna i Lund är ett kapitel i en antologi skriven av en person som var aktiv i den lösa grupp som ockuperade husen där.²

Ytterligare ett motiv till att skriva om ockupationerna i Lund på 60-talet är att det ockuperades hus i Lund 2008. Det hölls även en ockupationsfestival i Lund där en av de aktiva på 60-talet var med och talade vilket visar att fenomenet fortfarande finns kvar i staden detta år.

Syfte och frågeställning

Eftersom husockupationer är något som fortsatt existera efter 1960-talet så är det intressant att undersöka deras uppkomst. Syftet med denna undersökning blir därför att undersöka hur husockupationer i Sverige uppkom, genom att undersöka de första ockupationerna som skedde här. Då den forskning som finns om dessa är knapphändig är även syftet att komplettera och fylla igen

---

1 Östberg 2002, s 102.

2 Lövström 1971.

en av de forskningsluckor som finns inom ämnet husockupationer för att se om och hur husockupationer har förändrats över tid när det gäller vem som påverkar utfallet och hur de involverade agerar.

Syftet leder då till frågeställningarna:

Vilka aktörer deltog i och påverkade ockupationerna i Lund?

Varför och på vilket sätt agerade dessa aktörer och hur förändrades deras agerande över tid?

Metod

Undersökningen som utförs i denna uppsats är främst en kvalitativ analys av det material som behandlas i ”material och källkritik”-kapitlet. Undersökningen består även av en kvantitativ del, vilken består av en deltagarpopulationsundersökning för de ockupanter som senare blev dömda för ockupationerna där jag undersökt ålder, kön och sysselsättning. Den kvalitativa analysen görs eftersom jag vill få en helhetsbild av vad som händer under ockupationerna i Lund och den kvantitativa eftersom jag även vill undersöka vilka de personer som ockuperade husen var.

Material och källkritik

Materialet jag ämnar använda i undersökningen är tidningsartiklar, förundersökningsrapporter, domar och en text skriven av en aktiv ockupant i en antologi. Jag kommer även använda mig av två inslag från TV1. Genom att använda källor från flera olika parter, både med inifrån och utifrån perspektiv försöker jag få en så bred förståelse som möjligt av vad som ledde fram till och hände under ockupationerna i Lund 1969.

De tidningar jag valt att använda är Sydsvenska Dagbladet (SDS), Skånska Dagbladet (Skånskan) och Arbetet, vilka alla var regionaltidningar under denna period i Skåne med fokus på bland annat Lund. Därmed bör de tolka händelserna ur ett lokalt perspektiv. Både SDS och Skånskan finns fortfarande medan Arbetet stängde ner sin verksamhet 2000 och inte bör sammankopplas med dagens Arbetet som är LO:s veckotidning. Både Arbetet och SDS gavs ut alla veckodagar, medan Skånskan gavs ut alla veckodagar utom söndagar då Arbetets söndagstidning delades ut till Skånskans prenumeranter. Det är även så att eftersom tidningarna ges ut på morgonen så står händelser som skett antingen dagen efter, eller två dagar efter vilket gör att det ibland är svårt att exakt datera en händelse. Anledningen till att jag avgränsat mig till dessa tre tidningar är att jag genom dessa får ett politiskt spektrum, både höger och vänsterpress finns representerad och det är tidningar med liknande spridning.

Majoriteten av det 30-tal domslut som används i undersökningen är endast kortfattade sammanfattningar av ockupationsförloppet. På grund av det sker avgränsningen av materialet naturligt för den kvalitativa delen, i vilken jag använt de domslut som beskriver ockupationsförloppet detaljrikast då de övriga endast var sammanfattningar av dessa. För den kvantitativa deltagarpopulationsundersökningen används däremot alla domslut som underlag för att skapa en mer detaljerad bild av de av de personer som senare blev dömda för ockupationerna. Tomas Löfströms kapitel i ”Allaktivitet – Ja men hur?” använder jag främst för att förstå för hur all-aktivisterna tyckte och själva beskrev ockupationerna. Det är dock ingen officiell berättelse från all-aktivisterna, utan Löfström nämner själv i inledningen till kapitlet att det endast är ”en enskild deltagares berättelse”³.

Inslagen från TV1 använder jag mig av delvis för att få riksmédias bild av ockupationerna, men främst på grund av att de innehåller ett antal intervjuer. Dessutom är det lämpligt att använda rörliga bilder som källor i detta fall då det ger en bättre förståelse för hur till exempel de ockuperade husen inreddes och vilka metoder polisen använde för att utrymma husen.

Förundersökningsprotokollen jag använder i undersökningen används även dessa för att bredda förståelsen av ockupationerna genom att använda officiella källor, främst polisiära. Bland dessa finns förhör med ockupanter, förhör med poliser och diverse rapporter och promemorior från både befäl, hundförare och radiobilspoliser som var på plats under ockupationerna. De innehåller även vissa domslut, och en avskrift av Sveriges Radios program ”Obs!”. Protokollen ger en bild som inte framkommer i de andra källorna då de främst ger polisens bild av ockupationerna men även delvis ockupanternas även om dessa då blir styrda av hur polisen har utformat förhör med mera. Tillsammans lade detta material grunden för de domar som fastställdes.

När det kommer till det källkritiska så finns det naturligtvis en mängd problem med källorna som används då alla kan tänkas vara vinklade för att visa ett visst förlopp. Det kan även vara så att vissa saker saknas, medvetet, eller omedvetet i materialet vilket kan medföra att händelser under ockupationerna inte finns med i undersökningen.

När det gäller domstolsprotokollen är det rimligt att anse att dessa är pålitliga när det gäller namn, ålder och boendeort för de åtalade. Riskerna finns dock att allt som hände under ockupationerna inte kommit fram under rättegångarna, antingen för att allt inte var viktigt för målet, eller för att det inte

---

3 Löfström 1971 s. 151.

framkommit under förundersökningen. Dessa tar inte heller upp ockupanternas synsätt något vidare. Då jag valt att använda tre olika tidningar, med olika politisk utgångspunkt och rapportering så tycker jag att detta är den minst partiska delen av källorna, däremot finns även här risken för att händelser utelämnats eller tolkats fel.

Det som är speciellt med de TV-inslag jag använder är att det var en reporter⁴ på plats för att genomföra intervjuer med de ockuperande under den andra ockupationen. Även denne reporter blev tagen till polisstationen, för att sedan släppas. Detta gör att bilderna inifrån husen blir extra aktuella. Det går dock inte att bortse från att det även här kan ha klippts bort delar av materialet som kunde berättat en annan historia. Ett problem som är svårt att komma runt upptäcktes i materialet från TV, intervjuerna som är gjorda med personer på plats innehöll varken namn eller titel. Detta gör det svårt att veta om det var officiella uttalanden från ockupanterna, eller polisen, eller om det var en enskild åsikt som kom fram.

Tomas Löfströms kapitel i Nelhans bok kunde ha ansetts vara starkt tendensiös om jag hade använt den för att få ett objektivet perspektiv på ockupationerna då den är skriven ur ockupantperspektiv, men eftersom jag även vill se ockupanternas version av händelserna så blir den ännu en viktig del för att förstå ockupationerna. Dessutom blir den ännu ett sätt att se om det de andra källorna rapporterar stämmer överens med den bild en enskild ockupant hade av ockupationerna.⁵

Tillsammans skapar alla källorna en gemensam förståelse av ockupationerna, enskilt är det svårt att lita på någon av dem men vid en jämförelse mellan dem går det att se vad som är gemensamt. I princip alla källor går att se som tendensiösa då de som sagt kan sakna vissa delar av historien, eller vara skrivna för att framställa den på ett visst sätt. Jag tycker dock att jag kommer runt det problemet genom att använda ett flertal olika källor, med olika ursprungsläge, för att fastställa vad som faktiskt hände. I vissa fall är det även lämpligt att ha tendensiösa källor, då dessa visar de synpunkter den som skrivit den har.

Vissa skillnader finns i materialet, bland annat med avseende på hur många aktivister som fanns på plats, och vissa klockslag. Detta ser jag dock inte som något större problem då materialet ändå visar på liknande siffror och klockslag. Källorna kompletterar varandra i vissa fall, ibland skriver inte tidningarna så mycket om ockupanterna, medan det till exempel istället finns filmklipp som visar på vad som hände.

---

4 Från TV1-programmet Fokus.

5 Dahlgren & Florén 1996, s201.

Teori

Teorin jag valt att applicera på denna uppsats är teorin om konfliktrepertoarer som utgår från Charles Tillys och Sidney Tarrow's tankar, jag har även valt att använda mig av Stefan Nyzells applicering av teorin i sin avhandling "Striden ägde rum i Malmö". Detta eftersom kombinationen av dessa bidrar till en utveckling och större förståelse av konfliktrepertoar som teori. McAdam, Tilly och Tarrow beskriver begreppet konfliktrepertoar på följande vis:

As compared with all the interactions of which actors are technically capable, in any particular setting and episode they employ a small set of routines repeatedly, innovating within limits set by the history of their previous interactions.⁶

Enligt Tilly och Tarrow har de som agerar kollektivt för att uppnå ett politiskt mål ett antal metoder de kan använda sig av, men inte ett oändligt antal. Denna uppsättning av metoder använder aktivister delar av för att agera kollektivt på lämpligast sätt. De delar som används visar en utveckling vad gäller kollektivt agerande för att påverka politiskt då handlingarna utvecklas över tid och sällan är likadana som tidigare. Tilly och Tarrow skiljer här även på repertoar (repertoires) och handlingar (performances) där det första är samlingen av handlingar.⁷ Detta exemplifierar Nyzell genom att använda demonstrationer, att demonstrera ute på stan är idag en självklar form av interaktion mellan parterna i en konflikt mellan kollektiva aktörer trots att detta var högst olagligt tidigare.⁸ Detta innebär att aktivister vid olika tidpunkter har valt att agera olika vid konflikter, eftersom aktivisterna tagit tillvara på sina egna eller andras erfarenheter från tidigare aktioner. Utvecklingen sker som ett samspel mellan till exempel aktivister och stat - den ena gör en sak vilket leder till att den andra agerar på ett visst sätt. På grund av de erfarenheter parterna får under en konflikt leder dessa till ett förändrat agerande hos både aktivister och stat. Sättet att agera kan vara alltifrån strejker och demonstrationer till husockupationer och förändras över tid, alla innefattas i den tillgängliga konfliktrepertoaren för aktivister och är olika medel för att uppnå ett mål. Vilken typ av aktivism som bör användas i vilken typ av konflikt är inte helt givet, vilket är det konfliktrepertoarer handlar om - erfarenheter från tidigare konflikter styr vilka handlingar som bör användas under kommande konflikter.⁹ I fallet med husockupationer blir ockupationen en av de handlingar som finns att använda inom repertoaren.¹⁰ På grund av detta går konfliktrepertoaren att

---

6 McAdam, Tarrow & Tilly, 2001, s137.

7 Tilly & Tarrow, 2007, s11.

8 Nyzell, 2009, s73.

9 Tilly & Tarrow, 2007, s16-17.

10 Tilly & Tarrow, 2007, s16 & Nyzell 2009, s62.

använda både för att analysera kampmetoders utveckling, där husockupationer lägger till ett sätt att handla i denna men det går även att analysera utvecklingen av kampmetoder inom husockupationer då även dessa förändras.

Genom att konfliktrepertoar används som teori för att analysera tre husockupationer sker dock ett visst avsteg från vad den är tänkt att användas för. Tarrow och Tilly utvecklade teorin för att studera makro- och mesohistoriska händelser men menar att den även går att applicera på mikrohistoriska studier så som Nyzell gör.¹¹ Användandet av konfliktrepertoar som teori innebär i denna undersökning att jag försöker se om det sker en utveckling i hur ockupanterna går tillväga för att göra sina ockupationer effektivare och hur polisen och Lunds stad försöker att stävja och kontrollera detta. Då det är tre ockupationer som behandlas i undersökningen är det lämpligt att använda konfliktrepertoar som teori. Genom dessa tre ockupationer bör det gå att se en växelverkan mellan ockupanter och myndigheter som framträder genom förändrade handlingar allt eftersom parterna utvecklar sina konfliktrepertoarer under konflikten.

Tidigare forskning

Nästan all forskning gjord på husockupationer är gjord på händelser som skett senare än 1960-talet, Delar av dessa ockupationer liknar dock de som skedde i Lund 1969, vilket gör dem relevanta för forskningsläget. Relevansen i att använda forskning om senare ockupationer än de i Lund ligger i att husockupationer är ett globalt fenomen med liknande inslag över tid. Metoderna för att ockupera hus startade i andra länder än Sverige men även här var det något som slog igenom som kampmetod i slutet av 1960-talet. Det finns, vad jag sett, inte någon forskning som tar upp ockupationerna i Lund 1969, mer än möjligtvis korta texter som tar upp dem i samband med senare ockupationer, då ofta för att teckna en historisk bakgrund till ockupationer i Sverige. Den tidigare forskning jag tar upp nedan är en överblick över vad det finns forskat om ockupationer både i Sverige och utomlands. Då en undersökning av husockupationer ofta landar i att försöka förstå och förklara människors handlingar och sociala identiteter med mera är det inte oväntat att det sker en viss forskning om detta inom sociologin. Tre sociologer är representerade nedan då de på olika sätt forskat om husockupationer och ungdomsrörelser; Hans Pruijt, Jan Carle och Håkan Thörn. Utöver dessa så finns även historikerna Johan A Lundin och Peter Håkansson med, tillsammans med etnologen Fredrik Nilsson.

---

11 Nyzell, 2009, s23.

Hans Pruijt beskriver olika synsätt och anledningar som finns och funnits för att ockupera hus. Han menar på att det är stora skillnader i dels ockupationsförfarande men även beträffande anledning till varför ockupationer har skett och vidare till hur de har setts som rörelse av både allmänheten och forskarvärlden. Det har setts som allt från en ”gör-det-själv”-kultur, som en motrevolt för medelklassungdomar, eller till ett sätt att skapa sitt eget liv utan några regler. Genom att undersöka ockupationer i bland annat Tyskland, Nederländerna och Storbritannien har Pruijt delat upp husockupationer i fem olika kategorier. De kategorierna är; behovsorienterad (deprivation-based), ockupation som en alternativ boendeform (squatting as an alternative housing strategy), entreprenörsockupation (entrepreneurial squatting), konserverande ockupation (conservational squatting) och politisk ockupation (political squatting). Pruijt menar även på att dessa kategoriseringar inte är konstanta, utan en ockupation kan klassificeras i mer än en kategori. Han menar även att ideologi sällan är ett bra sätt att undersöka och analysera husockupationer, oberoende av typ då detta riskerar att låsa fast den som undersöker ockupationer i ett politiskt mönster som sällan finns.¹²

Både behovsorienterad ockupation och ockupation som alternativ boendeform innebär att hus ockuperas för att någon ska bo där. Skillnaden är att i en behovsorienterad ockupation är det inte de som först ockuperat huset som bor där, utan de överlämnar det till personer som är i behov av bostad, till exempel personer som inte har rätt till bostadshjälp av staten. På grund av detta ockuperas ofta hus som ägs av till exempel staten eller kyrkan, för att de ska känna en moralisk plikt att hjälpa de boende. I de hus som ockuperas för att husera personer som vill bo alternativt görs detta oftast på grund av att ockupanterna vill ha en större möjlighet att bestämma själva över sitt boende än om de bott i lagliga bostäder, och ha en större möjlighet att bilda egna grupperingar, Pruijt tar bland annat upp punk- och kvinnokollektiv. Båda dessa typer av ockupationer har visat sig vara fungerande och i vissa fall till och med blivit legaliserade. Entreprenörsockupation innebär enligt Pruijt att ockupera en fastighet för att bedriva någon form av verksamhet i denna. Eftersom husockupationer oftast sker utanför lagen ges det möjligheter att starta någon form av rörelse, utan behov av tillstånd från myndigheter. Barer, restauranger, daghem, gallerier och replokaler är exempel på rörelser som har startats i ockuperade byggnader i ett flertal länder. En konserverande ockupation går ut på att ockupera ett hus, för att bevara det - detta kan gälla historiska byggnader av olika slag som står tomma för rivning, eller bostäder som ska rivas för att ge plats åt kontorsbyggnader. Den sista ockupationsformen, politisk ockupation, skiljer sig främst genom att ockupanterna oftast är ute efter att åstadkomma politisk förändring, ockupationen är endast ett sätt

---

12 Pruijt 2013, s. 18, 22-48.

att synas eftersom den blir en konfrontation med staten, den är inte målet.¹³

Enligt Jan Carle finns det tre anledningar till att ockupera ett hus; att bevara en stadsmiljö eller en livsmiljö, att erhålla bostad eller en särskild sorts boendeform och att erhålla ett hus eller en plats för aktivitet. Carle menar med detta inte att ett specifikt syfte innebär en viss form av ockupation utan att ockupation är ett sätt för ungdomar att visa missnöje med sin sociala situation och tror sig kunna lösa detta genom en ockupation. Därmed menar han att det kan vara ett sätt att påverka och ändra politiska beslut och som kan användas för att ändra på olika orättvisa sociala situationer.¹⁴ Carle behandlar även massmedias roll i husockupationer. Han menar på att massmedia är bra för informella grupper, då de förmedlar händelser som annars kanske inte hade syns för intresserade och skapar dess identitet. Det är dock svårt att säga att massmedias roll är positiv för husockupationsrörelsen, då den ofta fördömer rörelsen, undviker att rapportera om vissa händelser, eller väntar tills det händer något spektakulärt, till exempel när polisen avhyser ockupanterna. Ytterligare ett problem med massmedias rapportering är att den ofta vill basera sin story på enskilda personer, vilket motverkar, eller i vart fall missgynnar, husockupationsrörelsen som ofta inte har några uttalade ledare.¹⁵

Fredrik Nilsson har undersökt den ockupation av Österportskolan i Landskrona som skedde 1983 med fokus på ockupanternas skapande av sin egen identitet men även hur kommunen byggde upp sin identitet under ockupationen. Nilsson kommer fram till att båda sidor försöker att framställa sig som skötsamma - kommunen genom att motivera att en renovering av skolan skulle bli ”djävulskt dyr” medan ockupanterna gör det genom att använda de tillgängliga medel som fanns för att påverka kommunen på laglig väg, och sen under ockupationen genom att vara väl förberedda och visa på nyttan av en plats där ungdomar kunde vistas utan att vara berusade eller passiva. Ytterligare ett sätt för ockupanterna att visa att de var skötsamma var när de lämnade den ockuperade skolan efter ungefär en månad, för att visa kommunen välvilja till att förhandla. Politikerna sköt då rivningsbeslutet på framtiden. Nilsson menar på att ockupationen var ett sätt för ungdomar att visa att även de kunde formera en gemenskap och ett socialt kapital som spelade roll. Båda sidor av konflikten försökte nedvärdera den andra parten - ockupanterna genom att ledande politiker framställdes som verklighetsfrämmande politikpampar och politikerna genom att framställa ockupanterna som destruktiva ungdomar.¹⁶

---

13 Pruijt 2013, s.22-48.

14 Carle 1991, s. 63-64, 66-68.

15 Carle 1991, s. 68-69, 74-75, 91, 93.

16 Nilsson 2010, s. 131-143.

Johan A Lundin och Peter Håkansson har undersökt husockupationer som skedde i Lund och Malmö i början av 1980-talet. Dessa ockupationer skedde främst eftersom ockupanterna menade på att det behövdes ett allaktivitetshus i dessa båda städer, och jämför även detta kort med hur det var i Lund 1969. 1982 ockuperade ett 50-tal punkare ett tomt hus mitt emot den plats där det nya konserthuset i Malmö skulle ligga. Ockupationen av just detta hus ligger det mycket symbolvärde i enligt Lundin och Håkansson då det nya konserthuset var starkt kritiserat från många håll. I och med ockupationen så fick politikerna upp ögonen för allaktivitetshus, trots att detta hade motionerats om tidigare i kommunfullmäktige hade det inte hänt något. 1982 var det valår och genom att överlämna Gamla Sofielundsskolan till de berörda grupperna att göra om till allaktivitetshus tog de ledande politikerna politiska poänger hos de unga i valrörelsen.¹⁷

Håkan Thörn forskar om sociala rörelser och i en av hans studier har han undersökt och jämfört ockupationerna i Haga i Göteborg under främst 1970- och 1980-talen och det ockuperade Christiania i Köpenhamn. En del av undersökningen utgår från ett organisationsperspektiv, ockupanterna vill ha ett kultur- eller allaktivitetshus men vill inte ha en förening som styr denna då de är emot det hierarkiska i att ha en ordförande och styrelse. Detta skapar problem för ockupanterna då kommunen inte kan bidra med ekonomiskt stöd för verksamheten eller lokalhyran. Thörn pekar på den starka konsensuskulturen i Sverige som han menar på har växt fram genom de olika folkrörelser som funnits och haft inflytande under lång tid. Genom detta blir det svårt för oetablerade organisationer som inte vill starta en förening då myndigheterna är vana vid att arbeta med och ha kontakt med föreningar och inte enskilda personer. De ockupationer som skedde i Haga byggde mycket på detta, ockupanterna ville styra över sin verksamhet själva, utan myndigheternas inblandning. Trots detta fick de delvis positiv respons från myndigheterna trots att de inte ville organisera sig i en förening, då enstaka personer stödde deras sak. Grupperna som var aktiva i, och ockuperade hus i, Haga var intresserade av två saker, dels någon form av allaktivitetshus, och dels ett bevarande av stadsdelens äldre arbetarbostäder.¹⁸

Både Pruijt och Carle kategoriserar husockupationer, delvis olika, men ändå med gemensamma delar, vilket gör att jag kan använda mig av deras modeller för att kategorisera ockupationerna i Lund 1969. Fokus på min kategorisering av ockupationerna kommer ligga främst på Pruijts modell, även då Carles är relevant är den lite ålderstigen. Utöver detta kommer jag använda Carle, Thörn

---

17 Lundin & Håkansson 2009, s. 65-86.

18 Thörn 2013, s146-151.

och Nilsson för att beskriva ockupanternas roller och identiteter under ockupationerna. Lundin och Håkansson används då de beskriver liknande händelser som de i Lund 1969, i både Lund och Malmö ett par år senare, vilket i viss form kan ses som en förlängning av händelserna i Lund. Även Thörn blir relevant att använda här, då han beskriver liknande händelser lite längre ifrån Lund men med början några år efter händelserna i Lund. Som det går att se i ovan genomgång av den tidigare forskning som finns verkar majoriteten av de ockupationer som skett i Sverige från och med 1960-talets slut skett på grund av att aktivister velat antingen bevara en fastighet, eller för att starta en verksamhet i den.

Forskningsetik

Då jag använder mig av ett antal förhör i undersökningen så uppkommer naturligtvis frågan om de personer som blivit förhörda ska refereras till med namn eller inte. Fördelen med att referera till förhör som ”förhör med N.N” är att det blir lättare för läsaren eftersom det blir lätt att särskilja förhören åt, och att det dessutom snabbt går att få fram kön på den förhörde. Nackdelen är att dessa personer kan bli uthängda i onödan om de nämns då de i stor utsträckning fortfarande lever. Då varken enskilda personers namn eller kön spelar någon större roll för undersökningen eftersom det är helheten jag är ute efter har jag valt att referera till enskilda förhör som ”förhör 1”, ”förhör 2” osv. för att i referenslistan skriva ut när förhören är utförda och var i förundersökningsprotokollet de finns.

Historisk bakgrund och kontext

Nedan försöker jag teckna tre delar av en gemensam bakgrundsteckning för händelserna i Lund. En del om den radikaliserings som skedde i Sverige och utomlands under 1960-talet, med fokus på Lund och en del om de händelser som ledde fram till husockupationerna 1969. Utöver det beskrivs även allaktivitet som begrepp med hjälp av Bertil Nelhans beskrivning av fenomenet. Detta är nödvändigt för undersökningen då allaktivitet är centralt för ockupationerna. De ockupationer och de rörelser som jag undersöker i denna uppsats går att härleda till många tidigare händelser och beslut, men mitt huvudfokus i denna bakgrundsteckning är att beskriva de händelser från ungefär 1965, som ledde fram till ockupationerna 1969.

Sextiotalsradikaliseringen

Den radikaliserings som skedde både i Sverige och internationellt, vilket ibland kallas 68-rörelsen, är sprungen ur en mängd beslut och händelser från de föregående årtiondena. Med början under 1950-talet startar en omfattande inflyttning till tätorterna - mellan 1950 och 1970 flyttar omkring 2 miljoner människor in i städerna. Efter andra världskrigets slut blev det en baby-boom i hela västvärlden, och i slutet av 50- och början av 60-talet blev dessa tonåringar och unga vuxna. Under hela 60-talet ökade antalet personer som studerade till en högre utbildning, 1960 fanns det 36000 studenter inskrivna vid landets universitet, medan det 1970 fanns 125000 studenter inskrivna, detta efter den sociala breddning som skedde, högre studier var inte längre enbart för överklassen. Detta ledde till att de nya studenterna inte hade samma traditioner som de tidigare, och då de var så många skapade detta förutsättningar för kollektivt handlande. Ännu tydligare blev detta eftersom både kulturella och politiska ledare ofta var flera årtionde äldre än studenterna vilket skapade en generationsklyfta mellan dessa och studenterna. Denna klyfta blev svår att överbrygga då studenterna nu var många fler och inte längre hade de ideal som funnits tidigare inom universitetsvärlden.¹⁹

I mitten av 1960-talet blir politiken och världen i stort mer radikal och mer röd. Under senare hälften av 60-talet är det krig i Vietnam, med protester mot detta som ekar i hela västvärlden och rörelser som bildas för att stödja den Vietnamesiska frihetsrörelsen. Det är kravaller och uppror på universiteten i Paris och studenter i Stockholm ockuperar sitt eget kårhus för att protestera mot den universitetsreform som regeringen med utbildningsminister Palme i spetsen står för. Ungdomar och

---

¹⁹ Blomqvist 1998, s.33-34 & Östberg 2002, s24-25.

deras kultur blir också mer framträdande under denna period, med musik, studier och mode som mest framträdande identitetsyttringar. Ytterligare händelser under mitten av 60-talet är de tyngre drogernas uppsving, hasch börjar bli vanligt men även amfetamin slog igenom. Att just 1968 är året som ofta gett rörelsen dess namn, trots att det egentligen varit en process som pågått sedan 1950-talet, är att 1968 är året då det hände mycket som skulle förändra världen. FNL lyckas i Vietnam att inta stora delar av södra Vietnam, vilket visar att ett litet land kan slå mot en supermakt och i ett flertal länder protesterar hundratusentals personer mot USA:s inblandning i kriget. I USA ockuperas delar av Columbia-universitet och senare mördas även Martin Luther King. Det viktigaste för denna uppsats är antagligen de ockupationer som skedde i Paris på universiteten då ockupanterna i Lund mycket väl kan ha blivit inspirerade till att själva ockupera hus för att förändra sin tillvaro. Att även kårhuset i Stockholm ockuperades i maj kan befästa bilden av att det var ett i huvudsak studentuppror, med ockupation som medel för att uppnå sitt mål.²⁰

I grund och botten var 68-rörelsen ett försök att skapa jämlikhet bland människor, både inom det egna landet och utanför och, visa på att förändring faktiskt var möjlig att genomföra. På grund av detta var även demokrati en grundpelare, och kritik fördes mot den tröghet som fanns i den representativa demokratin. Utomparlamentariska aktioner framfördes även av personer inom rörelsen som ett sätt att skapa opinion och samhällsförändring.²¹

Allaktivitet som begrepp och rörelse

Bertil Nelhans har samlat texter om olika typer av försök till allaktivitetshus i antologin ”Allaktivitet – Ja, men hur?”, vilken gavs ut 1971. I denna radas beskrivs sju olika försök till att skapa allaktivitetshus, däribland de försök som nämns nedan om Lunds aktiviteter 1969. Utöver detta förklaras även syftet med allaktivitetshus generellt.

Allaktivitet beskrivs av Nelhans som ett begrepp som framfördes för första gången 1967 under debatten om Gasklockan bevarande i Stockholms. Begreppet har ingen entydig betydelse men innebär framför allt att alla ska ha tillgång till en offentlig lokal där olika verksamheter och grupper av människor kan blandas, och de besökande ska ha inflytande över verksamheten. Det innebär även att det ska finnas en demokratiskt styrd process över vad som ska finnas i huset, och att det ska vara frikopplat från myndigheter och organisationer. Målet med allaktivitetshus var att samla personer från alla åldrar, detta var dock inte något som myndigheterna insåg, utan de talade främst om samlingslokaler för ungdomar. Detta är något Nelhans kritiserar då kategorin ungdom är väldigt

---

20 Blomqvist 1998, s. 27 & Östberg 2002, s62, 89, s99-100, 102.

21 Östberg 2002, s120-121.

flytande i ålder.²²

Nelhans menar i sin genomgång av allaktivitetshus att det finns ett antal saker som är viktiga att belysa. Dessa är bland annat var huset ska ligga och vad man räknar med för besökare, vad det ska vara för aktiviteter i huset, vem som ska ha ansvaret i huset och hur organisationen bör se ut för beslutsfattande. Var huset ska placeras är en svår fråga enligt Nelhans, då det både behövs plats, men inte för mycket plats, och en befolkning som är intresserad av ett allaktivitetshus. Problemet med att lägga ett hus i centrum är att det främst blir ungdomar, uteliggare och personer med sociala problem som kommer att vara i huset, vilket riskerar att leda till att andra potentiella besökare skräms bort. Aktiviteterna i huset bör enligt Nelhans vara spridda, och det bör även finnas utrymme för att vara passiv, att vila, att så att säga slippa att vara aktiv. Däremot så ger möjligheten till olika typer av aktiviteter, eller passivitet, en möjlighet till kontaktskapande då olika människor, i olika åldrar och samhällsklasser kan utöva aktiviteter gemensamt. Ett stort problem är enligt Nelhans frågan om ansvar rent juridiskt för huset och aktiviteterna däri. Detta eftersom allaktivisterna sällan är intresserade av att bilda en förening och därigenom inte heller ta på sig ansvaret för huset, medan myndigheter och samhället ser dem som en sådan. Dessutom räknar myndigheterna med att någon ska stå för kontraktet för allaktivitetshuset, antingen en person eller organisation, medan aktivisterna vill att de själva ska besluta om innehållet medan myndigheterna endast ska stå för kontrakten utan inblandning i verksamheten. Vidare så beskriver Nelhans den organisatoriska strukturen som allaktivisterna är ute efter som horisontell där ingen hierarki ska finnas, alla medlemmar ska vara på samma beslutandenivå. Enligt Nelhans är alla som just då är på plats i allaktivitetshuset medlemmar eftersom ingen medlemsregistrering förs. Detta blir ytterligare ett problem i kontakt med myndigheterna som är vana vid att en, eller flera personer, är talespersoner för organisationen, medan det i allaktivisternas fall är alla som är talespersoner.²³

Detta hände i Lund innan ockupationerna 1969

I början av 1968 startade en grupp i Lund arbetet med att få till stånd ett så kallat allaktivitetshus då de ville ha en plats där alla människor kunde umgås och ”tillfredsställa sina aktivitets- och kontaktbehov”²⁴. Anledningen till detta var att de ansåg att folket i Lund behövde en plats att umgås utan att behöva vara medlemmar och träffa personer utanför sin egen ålders- och klassgrupp. Första fastigheten som var påtänkt som allaktivitetshus var Saluhallen vid Mårtenstorget då denna enligt hälsovårdsnämnden inte längre fick hantera livsmedel. Detta ledde till att Lunds fastighetsnämnd

---

22 Nelhans 1971a, s. 12-24.

23 Nelhans 1971b, s. 25-42.

24 Ljöfström 1971. s. 151.

begärde 50000kr för att utreda vad som skulle finnas där saluhallen stod. Fastighetsnämnden ville riva saluhallen för att ge plats åt en ny byggnad innehållande kontor och affärer. Detta förslag ledde till att en opinionsgrupp bildades för att bevara saluhallen och göra om den till ett allaktivitetshus. Gruppen samlade in namnunderskrifter under november månad 1968 för ett bevarande av saluhallen och lämnade över dessa till kommunalrådet Ingemansson (ordförande i drätselkammaren, fastighetsnämnden och Saluhallsstyrelsen) som kommenterade det hela med ”Folk vet ju inte vad de skriver på!”²⁵ Professor Sten Samuelsson fick under denna tid i uppdrag att göra ritningar för antingen en ombyggnad av Saluhallen eller en nybyggnation där Saluhallen stod, vilka uppskattades kosta 11 miljoner respektive 16 miljoner kronor.²⁶

I slutet av april samlades en grupp för att diskutera möjligheten till att använda fastigheten Västra Mårtensgatan 5 som lokal för ett allaktivitetshus. 9 maj uppsökte gruppen, nu som en allmän allaktivitetsgrupp, Ingemansson med frågan om de kunde använda något av de andra tomma hus som fanns i Lund som allaktivitetshus. Ingemansson lovade att ta upp det på ett möte den 13maj, vilket inte skedde. 14 maj återkom några från gruppen till Ingemansson med ett specifikt förslag på hus som kunde användas som allaktivitetshus, Västra Mårtensgatan 5. Inte heller detta vill Ingemansson gå med på, av ett flertal skäl, främst på grund av att fastigheten var i dåligt skick och skulle rivas inom en snar framtid.²⁷

---

25 Ljöfström 1971, s. 152.

26 Ljöfström 1971, s. 151-152.

27 Ljöfström 1971, s. 153, exempelvis DB 419/69 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32” & förhör 1.

Husockupationerna i blickfånget

Västra Mårtensgatan 5

Västra Mårtensgatan 5 var en kombinerad affärs- och bostadsfastighet byggd i U-form. Fastigheten hade två parallella huskroppar, båda i tre våningsplan, en längs Västra Mårtensgatan och en längs med Botulfsplatsen, utöver dessa två delar fanns en huskropp på två plan och en oinredd vind som förband dessa. I huset fanns även tre trappuppgångar med utgång både till gata och till gård. Ägare till huset var Lunds kommun som ämnade riva det i samband med sanering av kvarteret inom två år. I den huskropp som stod längs med Västra Mårtensgatan fanns butiker i bottenvåningen. Utöver detta nämns att vissa bostadslägenheter var utrymda.²⁸ I byggnaden fanns även Lunds ”Anti-knarkgrupp” inrymd i en lägenhet efter muntligt tillstånd från Lunds kommun.²⁹

Fredag 16 maj

Ett antal personer samlas på café Ateneum på kvällen och beslutar att de morgonen efter ska ockupera västra Mårtensgatan 5.³⁰ Hur dessa personer kom på att de skulle ockupera ett hus för att försöka visa att ett allaktivitetshus fungerar finns det inget i mitt material som visar. Ett rimligt antagande är att de visste att det ockuperats hus utomlands tidigare och hade viss kännedom om Kårhusockupationen i Stockholm året tidigare.

Lördag 17maj

Lördagsmorgonen den 17 maj 1969 ockuperar mellan 50 och 100 personer fastigheten Västra Mårtensgatan 5 genom att ta sig in genom en olåst källarlucka. Aktivisterna påbörjar direkt arbetet med att göra om huset till ett hus avsett för alla former av aktiviteter. Första våningen inreds som barnavdelning, med målarfärger, penslar och instrument. På andra våningen inrättas café, sällskapsrum och läsrum, det är även här aktivisterna ämnar hålla de massmöten de planerar att hålla för alla inblandade. Upp på vinden bärs sängkläder och madrasser för att ordna sängplatser till de som vill sova över i byggnaden. Allmänheten bjuds in så snart som möjligt för att ges chans att upptäcka de möjligheter för aktivitet som aktivisterna färdigställt i huset, vilket också sker.³¹ Redan här är det tydligt att ockupationen går att kategorisera som en entreprenörsockupation enligt Pruijts modell eftersom ockupanterna är ute efter ett hus att utforma en verksamhet i, de är inte ute efter ett

---

28 DB 399/69 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32”.

29 DB 419/69 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32” & förhör 1.

30 Förhör 2.

31 DB 419/69 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32”.

alternativt boende eller att bevara huset på grund av att det är gammalt och viktigt för stadskärnan.

Enligt både Arbetet och SDS så var det främst skolungdomar och studenter som påbörjade ockupationen på lördagen. Det nämns att det är en grupp på ett 20-tal personer som organiserat ockupationen, däremot förnekar ockupanterna i båda tidningarna att det är någon organisation som står bakom, utan det hävdas att alla på plats är delaktiga, och har ansvar och att de inte önskar organisera sig, utan att de är ute efter en direkt-demokrati. Redan denna dag upprättas en polisanmälan mot aktivisterna och under dagen kommer två polismän till huset för att informera om att ockupationen som sker är olaglig. Detta ledde till att några personer avvek från platsen men majoriteten stannade kvar. Ockupanterna hävdar även i Arbetet att det inte är en ockupation det är frågan om, utan att det bara är ett användande av ett tomt hus det handlar om.³² Under samma dag håller aktivisterna ett massmöte där de bestämmer hur de ska bete sig vid ett eventuellt polisingripande. De kommer här fram till att de ska utöva passivt motstånd genom att samlas på vinden och spika igen dörren till rummet de samlas i. De bestämmer även att de ska ha utposterade vakter dygnet runt, som kan blåsa i visselpipa om polisen dyker upp.³³ Det delas även ut flygblad denna dag, och Skånskan skriver att det även är äldre personer som vågat sig in i huset, förutom alla de yngre som redan är nämnda.³⁴

Intressant här är att ockupanterna redan när ockupationen påbörjas har en plan för vad de ska göra vid ett eventuellt polisingripande. Hur de kommer fram till att de ska spika igen dörren hittar jag inget om i materialet, men tankarna finns där uppenbarligen tidigt under ockupationen. Ytterligare en sak som sticker ut är att ockupanterna inte ser sig själva som ockupanter, utan nyttjare av ett tomt hus, för att kunna genomföra sin sak. Detta går att koppla till Fredrik Nilssons forskning om identiteter, här försöker ockupanterna antagligen verka skötsamma inför polis, Lunds stad, och allmänheten, så att de ska kunna fortsätta med det de gör. Att polisen besöker huset för att informera ockupanterna om det olagliga i ockupationen kan ses som ett sätt att lösa hela situationen på ett snabbt och smidigt sätt, det fungerar dock inte på de flesta av ockupanterna, vilket inte är helt oväntat.³⁵ Att ockupanterna inte vill ha ett auktoritärt styre utan formella ledare är också tydligt redan här, vilket stämmer överens med Östbergs forskning om 60-tals radikaliserings, i och med denna så har folk fått upp ögonen för direkt-demokrati som sätt att styra.

---

32 Arbetet, s. 1, 18 maj 1969 & SDS, s. 34, 18 maj 1969.

33 DB 419/69 i "Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32".

34 Skånskan, s. 5, 19maj 1969.

35 Nilsson 2010, s. 131-143.

Söndag 18maj

Enligt Arbetet så strömmar det till folk från bland annat Malmö, Hässleholm och Eslöv under den andra ockupationsdagen. Under söndagen målas även vissa rum om och mat serveras till dem som befinner sig i huset. Folk kommer och går under dagen men det påstås att ett 70-tal personer befinner sig i huset under större delen av dagen. Arbetet intervjuar två personer som inte är delaktiga i ockupationen, Einar Brandt som är vice ordförande i byggnadsnämnden och disponent Tony Mårtensson som är närmsta granne. Båda är positiva till målet med ockupationen men negativa till de medel (ockupation) som ockupanterna använder. Detta eftersom de båda verkar tycka att det behövs samlingslokaler i Lund och att staden borde tänka mer på ungdomarna. Kommunalrådet Ingemansson säger i Skånskan att ”min uppfattning är att man inte kan böja sig för en sådan våldsmentalitet”³⁶. Ingemarssons kommentar kan tyckas obefogad då ockupanterna hittills inte använt något våld under ockupationen, det han menar är antagligen att ockupation generellt sett är att bruka våld, om än inte i fysisk så i psykisk mening, ockupanterna har tagit sig in i en fastighet där de inte lagligen får vara.

Måndag 19maj

På måndagen säger den tillförordnade polismästaren Jan Larsson till SDS att polisen hoppas på att aktivisterna ska ge sig iväg frivilligt men att polisen har en skyldighet att ingripa om det behövs. Till Arbetet säger kommissarie Pålsson att polisen inte ser någon anledning att ingripa eftersom aktivisterna inte stör någon. Det nämns även här att polisen gör täta besök i huset men att det sker på ett vänskapligt sätt. Även ett flertal av stadens tjänstemän är på besök i huset denna dag.³⁷

De båda polismännens uttalanden kan tolkas som att de försöker tona ner situationen, eftersom det hittills inte hänt så mycket som stört ordningen. Däremot är det tydligt att de väntar på att något ska hända eftersom polismästare Larsson säger att de har en skyldighet att ingripa.

Tisdag 20maj

Omkring kl4 morgonen den 20 maj återkommer polisen för att göra ett ingripande. Ett stort antal polismän³⁸ engagerades under befäl av kommissarie Davidsson. De utposterade vaktposterna blåser i sina visselpipor vilket gör att de aktivister som inte redan befinner sig på vinden beger sig dit och sedan spikar igen dörren. Polisen bryter sig igenom den barrikaderade dörren med hjälp av yxor och

---

36 Skånskan, s. 5, 19maj 1969.

37 SDS, s. 22, 20 maj 1969 & Arbetet, s. 25, 20 maj 1969.

38 SDS skriver att ett 90-tal och Arbetet att ett 50-tal polismän var engagerade i aktionen, möjligen anger tidningarna antalet polismän vid olika tidpunkter.

säger till det 20-tal ungdomar som finns i rummet innanför att de ska bege sig därifrån, några lyder men övriga krockar ihop sina armar i passivt motstånd och blir sedermera utburna av polisen. Polisens aktion tar ungefär en halvtimme och på vägen tillbaka har de med sig ett 20-tal aktivister från huset som släpps efter förhör. Enligt en i Skånskan intervjuad person skedde inget våld från polisens sida vid utrymningen av huset. Efter att ockupanterna blev utburna av polisen spikades huset igen av hantverkare för att förhindra ett återintagande. Kommunalrådet Ingemansson intervjuades under dagen och han sades vara positiv till ett allaktivitetshus men att detta i så fall skulle komma till stånd genom gängse parlamentarisk ordning och att någon direkt-demokrati inte kom på tal.³⁹

På kvällen hölls ett möte på Lunds konsthall om Saluhallens framtid av Lunds Arbetarkommun och socialdemokratiska kvinnoförening. Hit kom många av de tidigare ockupanterna. Mötet gick inte som förväntat av arrangörerna då ett antal av de tidigare husockupanterna avbröt mötet och försökte att sätta sin egen agenda. Efter viss tid fick professor Samuelsson visa sina förslag för hur Saluhallen skulle se ut och användas framöver och i debatten som följde så blev det klart både att mötet skulle ta längre tid än väntat, men även att vissa debattörer hade svårt att hålla sig till ämnet. En ockupant säger i förhör att han inte visste hur länge de skulle ockupera huset men säger att de skulle gå på mötet i Konsthallen kl 1900 och sedan besluta om de skulle fortsätta ockupationen. Flera andra ockupanter stödjer detta uttalande i sina förhör. Ockupanterna hoppades att mötet skulle besluta att ockupanterna skulle få behålla huset.⁴⁰

Det som blir tydligt under polisens utrymning av fastigheten är dels att ockupanterna är väl medvetna om vad de ska göra när detta sker och att både polis och ockupanter verkar sköta situationen lugnt, det sker inget våld utan ockupanter blir utburna. Genom detta blir det tydligt att konfliktrepertoaren än så länge innefattar passivt motstånd från ockupanternas sida och polisen brukar heller inget våld. Dessutom blir det tydligt vad Lunds kommun tycker om ockupationen och allaktivitetshus genom kommunalrådet Ingemansson, som även han verkar positivt till vissa delar av det ockupanterna står för, men inte vill se något steg ifrån demokratiska principer för att uppnå deras mål, vilket är i linje med vad han uttryckt tidigare. Detta är något som är vanligt förekommande under senare husockupationer, politikerna har svårt att gå ifrån det arbetssätt de är vana vid.⁴¹

---

39 DB 419/69 i "Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32", Arbetet, s. 9, 21maj 1969 & Skånskan, s. 5, 21maj 1969.

40 SDS, s. 28 21maj 1969 & förhör 2, 3, 4, 5, 6.

41 Se t.ex. Thörn 2013, s149 & Nilsson 2010, s. 131-143.

Efterspel

Byggnadsnämndens kontor ockuperades dagen efter ockupationens slut av mellan 200 och 400 aktivister. Denna ockupation var dock en annan typ av än den tidigare på Västra Mårtensgatan eftersom ockupanterna här inte var ute efter att skapa ett allaktivitetshus utan istället att påverka inblandade politiker. Innan aktivisterna samlats hos byggnadsnämnden hade det hållits ett stormöte på Knut den stores torg där man gick igenom vad som hänt tidigare. Anledningen till att mötet tågade mot byggnadsnämnden var att få tag på kommunalrådet Ingemansson, som dock var sjukskriven, och för att försöka få nämnden att lyfta frågan om ett allaktivitetshus. Aktivisterna blev inte insläppta - men pratade bland annat med vice ordförande Brandt som lovade att de skulle få besöka honom veckan efter. Även ordförande Ohlsson uttalade sig positivt till frågan men var negativ till de medel som använts. Efter att ha tågat vidare till Clemenstorget beslöt mötet att man skulle ockupera ännu ett hus, ett hus som skulle vara svårare att tömma än det på Västra Mårtensgatan. En av aktivisterna sa till Skånskan ”det vi lärt oss av dessa aktioner är att vi måste tvinga oss fram för att få byråkraterna att fatta beslut”⁴². Det ockupanterna säger till Skånskan pekar på att situationen i Lund utvecklas enligt konfliktrepertoarteorin, på grund av de erfarenheter de fått genom denna ockupationen inser de att de måste förändra sitt sätt att agera för att kunna fortsätta påverka politiken. Fastighetschefen Narsjö lovade även denna dag att han skulle ta upp frågan med Ingemansson och föreslå ett extra sammanträde i fastighetsnämnden på torsdagen eller fredagen som skulle vara offentligt.⁴³

Två dagar efter ockupationen höll Lunds fastighetsnämnd ett extra sammanträde som var öppet för allmänheten. Nämnden behandlade frågan om ett eventuellt allaktivitetshus och kom fram till att det skulle vara fullt möjligt att staden skulle kunna stå för ett sådant men att det då skulle vara tvunget att en organisation stod bakom detta och kunde ta ansvar. Frågan om det var rätt att tillkalla polis för att utrymma Västra Mårtensgatan 5 togs också upp och enligt nämnden var det rätt förfarande. Nämnden ville även att ungdomarna skulle precisera vad som skulle finnas i ett eventuellt allaktivitetshus. Efter mötet gick ett gäng aktivister runt i Lund och letade efter möjliga hus att använda som allaktivitetshus och hittade några möjliga kandidater. 25 maj publiceras en insändare skriven av en av aktivisterna, Tomas Löfström, i Arbetet. Löfström förklarar varför huset ockuperats och nämner bostadsbrist, Saluhallens öde och protest mot ett samhälle som isolerar människor som orsaker till att huset på Västra Mårtensgatan 5 ockuperades. I insändaren nämns även den blandning av folk som besökte huset, att det startade med studenter men att det efter ett tag även kom

42 Skånskan, s. 1, 22maj 1969.

43 SDS, s. 32, 22 maj 1969, Arbetet, s. 1, 22 maj 1969 & Skånskan, s. 1, 22 maj 1969.

skolungdomar, arbetare, husmödrar och pensionärer, som alla trivdes och diskuterade gemensamt.⁴⁴

Om man ser till de förhör med ockupanter som skedde efter polisingripandet och de uttalande som gjordes i tidningarna blir bilden tydlig för vad motivet till att ockupera ett hus var. De ville skynda på och visa på behovet av en fastighet som skulle fungera som allaktivitetshus. Det råder delade meningar om hur många besökare huset hade under tiden det var öppet men siffror på mellan 70 och 300 besökare per dag nämns, och att det totalt var ungefär 2000 besökare.⁴⁵ Ingen av de förhörda aktivisterna säger sig heller vara medlemmar i någon förening som kan kalla allaktivistgruppen. Vissa säger att de tillhör andra föreningar men allaktivisterna säger sig inte ha någon ledare och inte heller någon fast gruppering, alla bestämmer i en direktdemokrati.⁴⁶ Ockupationen börjar lugnt, polisen och aktivisterna håller sig på sina vardera sidor men det är tydligt i materialet att båda sidor är beredda på konflikt. Konflikten som uppstår blir förhållandevis lugn men visar ockupanterna att de behöver göra mer för att få övertaget. Problemet både innan, under och efter ockupationen verkar delvis bero på att aktivisterna och kommunen har olika synsätt på hur ett allaktivitetshus ska drivas, kommunen är ovan vid att diskutera frågor där den andre parten inte har någon representant och ockupanterna är ovilliga till att enskilda personer diskuterar frågan. Att huset stod tomt spelade därför ingen roll för kommunen, eftersom de inte stödde de metoder som ockupanterna använde sig av och det styrelseskick de ville ha i huset. Som ovan nämnt är detta inget ovanligt under husockupationer i Sverige, många ockupationer har haft denna problematiken där ockupanter och myndigheter inte verkar förstå varandra. Enligt Thörn bygger detta mycket på att förenings- och folkrörelsekulturen varit så stark i Sverige gjort att rutinerna hos myndigheterna är gjorda för att förhandla med föreningar och inte enskilda personer eller grupper utan formella ledare.⁴⁷

Kiliansgatan 7

Fastigheten på Kiliansgatan 7 hade två våningar och delvis inredd vind. Lunds stads uppboordsverk hade tidigare haft sina lokaler i huset. Fastigheten hade precis blivit såld till kyrkan och gick igenom ett ägarbyte, som dock inte var slutfört, vilket innebär att Lunds stad ännu ägde fastigheten när ockupationen påbörjades.⁴⁸

---

44 SDS, s. 32 23 maj 1969, Arbetet, s. 1 del 2, 23 maj 1969 & Arbetet, s. 18, 25 maj 1969.

45 Förhör 7, 8 och 9.

46 Se till exempel förhör 9.

47 Thörn 2013, s146-148.

48 Arbetet, s. 1, 1 juni 1969, Skånskan, s. 5, 2 juni 1969, DB 419/69 och 420/69 i "Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32".

Lördag 31maj

Efter att ha blivit utslängda från Västra Mårtensgatan 5 omgrupperade ockupanterna sig och ockuperade Kiliansgatan 7 ungefär två veckor senare, på natten mot lördagen den 31 maj.

Aktivisterna inredde fastigheten på liknande sätt som vid ockupationen av Västra Mårtensgatan 5 med barnavdelning på första våningen, mötesrum med mera på andra våningen och filmvisningsrum och sovavdelning på vinden. Även här fick allmänheten tillträde så snabbt som möjligt så att aktivisterna fick visat nytta av ett allaktivitetshus. SDS skriver att det bland annat fanns böcker för både barn och vuxna och att det visades Kalle Anka- och Chaplinfilmer på vinden. De skriver även att unga mammor hade med sig sina barn och att myndighetspersoner kom och inspekterade huset, utan att upprätta någon anmälan.⁴⁹ Även denna ockupation kan alltså ses som en entreprenörsockupation enligt Pruijts modell för ockupationer eftersom den har samma mönster som den första ockupationen.

Söndag 1juni

Lunds stad polisanmälde ockupationen dagen efter, 1 juni, och två poliser kom till huset för att informera aktivisterna om att det de gjorde var olagligt. Dessa två poliser lyckades komma till huset mitt under ett stormöte, så de fick stor publik för vad de sa. De uppmanade även folket på plats att utrymma huset, så skedde dock ej.⁵⁰

Tisdag 3juni

0500 anländer polisen på nytt och denna gången avbröt de ockupationen. Några aktivister lämnade fastigheten frivilligt men flertalet krokade även denna gång ihop sig på vinden och blev utburna av polisen. Ett antal av aktivisterna tog sig upp på taket till fastigheten och stannade där utan att polisen gjorde något annat än bad dem att gå ner därifrån. Ett 70-tal⁵¹ ockupanter i åldrarna 15-38 blev förda till polisstationen för vidare förhör efter att självmant ha gått ut ur huset, eller blivit utburna av polisen. En av de personer som befann sig i huset under tillslaget var en TV-reporter som intervjuade ockupanterna, tillsammans med henne fanns en TV-fotograf och utöver det fanns ytterligare en reporter på plats. Dessa tre blev släppta av polisen direkt när de talade om att de befann sig i det ockuperade huset i tjänsteärende. Större delen av aktivisterna fick gå hem efter att de blivit förhörda, men två fick stanna kvar, en eftersom dennes identitet inte kunde styrkas och en eftersom denne var utländsk medborgare. Aktivisterna på taket stannade däruppe över natten och

---

49 SDS, s. 29 1juni 1969 & Arbetet, s. 1, del 2, 1juni 1969.

50 DB 419/69 i "Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32".

51 SDS är inte konsekventa i sin rapportering, på framsidan framgår det att 80-100 personer togs till polisstationen medan det i den hänvisade artikeln påstås ett 70-tal.

gick ner på eftermiddagen den 4e juni och blev då registrerade hos polisen.⁵² Till Arbetet sade polismästare Åkerman att polisen inte kan riskera att gå upp på taket och hämta ner de ockupanter som sitter där eftersom en olycka händer så lätt. Detta innebar att de 16 som satt där uppe fick sitta kvar. Ockupanterna spred sina tankar från taket via megafon och sade bland annat att de inte skulle ge upp ”förrän polisen utrymmer huset och överlämnar det åt Lunds befolkning”⁵³.

På kvällen var den socialdemokratiske drätselkammarledamoten Agne Gustafsson med i radioprogrammet ”Obs” där han uttalade sig om ockupationen. Gustafsson menade på att det kunde komma att dröja med ett allaktivitetshus på grund av ockupationerna och att aktivisterna måste ha tålamod. Han menade även på att aktivisterna inte hade det stöd från allmänheten de trodde sig ha. Gustafsson säger även att ockupanterna bör fråga sig själva om de verkligen tycker att detta är rätt väg att gå, eftersom budskapet enligt honom kan bli misstolkat genom ockupationen. I programmet säger Gustafsson även att ockupanterna bör tänka på hur de ungdomar som arbetar uppfattar situationen och att detta är kan vara en anledning till att polisen ska agera. Gustafsson får även frågan hur han ser på ockupationen ur ett internationellt perspektiv men Gustafsson tycker att det är fullkomligt missvisande att göra en sådan jämförelse då förhållandena utomlands skiljer sig så markant åt.⁵⁴

Intressant här är att vissa ockupanter går upp på taket istället för att göra passivt motstånd nere i huset. Att de sitter på taket är naturligtvis också en form av passivt motstånd men gör att polisen inte kan, eller vågar, bära ut dom, vilket innebär att de kan stanna kvar. Detta är ett tecken på att ockupanterna har lärt sig av den tidigare ockupationen och utvecklat sin konfliktrepertoar till att innefatta även detta. Gustafssons uttalande i ”Obs!” pekar på att även han är positiv till ett allaktivitetshus men inte uppskattar de medel som aktivisterna använder sig av.

Onsdag 4juni

På natten mot 4juni attackerade ett 20-tal aktivister de polisavspärningar som fanns runt huset, 9 av dessa fick följa med till polisstationen. Att ockupanterna går till kollektiv attack mot polisavspärningarna visar på en upptrappning av konflikten, ockupanterna introducerar något nytt i konfliktrepertoaren, fysiskt våld. Genom detta har de gått ett steg till för att försöka få igenom sina krav, däremot har de inte gått så långt så att de brukar våld mot människor, utan bara mot föremål.

---

52 DB 419/69 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32”, SDS, s. 22, 4juni 1969 & Arbetet, s. 1 del2, 4juni 1969.

53 Arbetet, s. 1 del 2, 4juni 1969 & SDS, s. 14, 4juni 1969.

54 SDS, s. 22, 4juni 1969 & avskrift av Sveriges Radios ”OBS!” från 3/6 1969 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243,1969 F I ca:30, 125”.

Under natten var det nollgradigt och blåsigt vilket gjorde att ockupanterna inte hade någon direkt angenäm situation uppe på taket. Vid lunchtid gick de som var kvar på taket ner därifrån, några hade gått ner redan under natten. Omkring samma tid gick även ett 30-tal ungdomar in i drätselkammarens lokaler men då polis tillkallades gick de självmant därifrån. Trots att aktivisterna gick ner från taket stod deras krav på ett hus med minst ett 20-tal rum kvar, anledningen till att de gick var att de ville visa god vilja mot myndigheterna då Lunds Stad sagts sig vilja diskutera frågan om ockupanterna lämnade taket.⁵⁵

Efterspel

Två dagar efter att huset på Kiliansgatan utrymts samlades ett 30-tal aktivister på morgonen för att färdigställa en skriftlig och formellt riktig ansökan med precisering av deras krav om ett allaktivitetshus. När de skulle överlämna skrivelsen till drätselkammaren hade 28 aktivister undertecknat den. Skrivelsen fastställde bland annat kravet på ett hus med minst 20 rum varav ett ska vara stort nog att ha möte i. De menar även på att ansvaret i huset ska vara kollektivt och att stormöten i huset ska vara beslutande instans. Att narkotika och alkohol ska vara förbjudet i lokalerna är också ett av kraven. Efter ett tag kommer polisen till stadshuset och kör ut allaktivisterna ut på gatan. Väl ute på gatan är det en av aktivisterna som talar i megafon, vilket polisen ser som ordningsstörande. När aktivisten med megafon inte slutar att tala så blir han förd till en polisbil, på vägen gör han sådant motstånd att han senare blir anmäld för våldsamt motstånd. Aktivisten själv hävdar däremot att han följde med in i bilen självmant, efter att ha gjort passivt motstånd. Utöver denna aktivist är det ytterligare en som blir anmäld och senare dömd för våldsamt motstånd. Ytterligare fem personer fick följa med till polisstationen men dessa släpptes tämligen snabbt.⁵⁶ Samma dag uttalar sig även liberala klubben i Lund sig positivt till ett allaktivitetshus och skyller ockupationerna på myndigheterna då de varit passiva i frågan.⁵⁷

10 juni skriver Arbetet om de skadeståndskrav som lagts på ockupanterna. Skadorna på fastigheten uppges till ca 15000kr eftersom golv, väggar och dörrar måste repareras och målas eftersom kyrkan ska ta över fastigheten inom några dagar. Att det inte ställdes några krav på ockupanterna efter den första ockupationen förklaras med att det var en rivningsfastighet medan fastigheten på Kiliansgatan är såld till kyrkan och ska överlämnas i det skick den såldes i.⁵⁸

---

55 Arbetet, s. 14, 5juni 1969 & SDS, s. 28, 5juni 1969.

56 Förundersökningsprotokoll för Stadshusockupationen 5/6 1969 i "Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:304, 126", SDS, s. 28, 6 juni 1969 & Skånskan, s. 8. 6 juni 1969.

57 SDS, s. 28, 6 juni 1969.

58 Arbetet, s. 1 del 2, 10juni 1969.

Inne i huset blir ett antal ockupanter intervjuade av TV-teamet från TV1s Fokus och programmet sänds den 5 juni, dagen efter ockupationens slut. De intervjuade är naturligtvis alla positiva till ett allaktivitetshus, däremot skiljer sig deras bakgrunder åt väsentligt. En av de intervjuade är en 13åring som tycker att det är bra att huset finns, en annan intervjuad säger sig vara stuveriarbetare som kallar sig vänsterradikal med målet att införa ett ickecentraliserat samhälle. Han säger även att målet med ockupationen är att föra samman grupper som annars inte träffas på grund av den kategorisering som sker i samhället, och att människan enligt honom är bortglömd. En annan av de intervjuade menar att ockupationen är rättfärdigad eftersom ett allaktivitetshus gör så mycket gott för samhället, och exemplifierar detta genom att säga att det bland annat varit en förening för dövstumma och en annan förening för synskadade på plats i huset under dagarna. Ytterligare en ockupant, en gymnasieelev från Konservativ skolungdom, menar på att det är viktigt med ett allaktivitetshus eftersom ungdomsgårdarna inte räcker till då de främst är till för de lägre klasserna. Han menar även på att det finns folk från alla politiska inriktningar i huset, men att det är en viss övervikt av vänstermänniskor, vilket han inte tycker är bra. Den sista som blir intervjuad inne i huset är en patient som har frigång från St Lars, som tycker att huset är bra eftersom om han inte varit där hade han bara drivit omkring på stan. Det sker även intervjuer med de aktivister som sitter kvar på taket när polisen utrymt huset. Dessa menar på att de alla nog vill gå hem, och ser inga problem med att vissa redan gjort det, men att de stannar för sin sak, trots att det är kallt och regnigt. Även dessa menar på att det har varit rätt att ockupera, eftersom inget annat har lyckats. De intervjuer som görs med folk nere på gatan utanför huset är tämligen splittrade. Vissa, främst äldre personer, förespråkar att de aktivister som sitter kvar på taket ska spolas ner med brandslang, en föreslår till och med att polisen ska använda tårgas. De menar att ockupanterna får skylla sig själva om de skadar sig då de gett sig in i det självmant. De lite yngre som står utanför tycker att det behövs ett allaktivitetshus i Lund och menar att alla vill ha ett sådant. Däremot är de inte samstämmiga om det varit rätt att ockupera ett hus för att uppnå detta mål eller ej. Även en polis blir intervjuad nere på gatan efter att ockupationen avbrutits, han säger att det inte varit något våldsamt motstånd mot polisen, utan att aktivisterna har använt sig av ickevåldsmetoder.⁵⁹

För Kiliansgatan 7 gjorde ockupanterna själva en platsbeskrivning, utöver den polisen gjorde när ockupationen tog slut. Anledningen till detta är att polisen gjorde sin platsbeskrivning när huset ”var dött”, att ett ”mördat allaktivitetshus”⁶⁰ skildras vilket gör att den enligt ockupanterna inte är fullständig. På grund av detta har den officiella och ockupanternas version olika fokus och beskriver

59 TV1s Fokus 5 juni 1969.

60 Alternativ platsbeskrivning Kiliansgatan 7 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:304, 126”.

även huset vid olika tidpunkter då polisens beskrivning är hur det såg ut 4 juni och ockupanternas 1 juni. Detta kan tolkas som att ockupanterna återigen ville visa att de var skötsamma, medan polisen mest var intresserad av att visa att de inte var det och då visade ett hus som var förstört.

Under den andra ockupationen blir det tydligt att konfliktrepertoaren har utvecklats hos ockupanterna utifrån Lunds stads och polisens handlande under den första ockupationen, vilket också var tydligt att de ville redan under den tidigare ockupationen. Framst blir detta tydligt i och med att ockupanterna väljer ett hus som är lättare att hålla eftersom att det går att gå upp på taket. Huruvida detta även gick på det första huset förtäljer inte materialet men det skedde i vart fall inte. Antingen gick det inte, eller så tänkte inte ockupanterna på det, det gjorde de däremot under den andra, vilket visar på en utveckling. Att ett antal ockupanter dessutom attackerar polisavspärningarna utanför fastigheten visar även det på att ockupanternas repertoar har utvecklats och att nya delar introducerats. Det är ganska stor skillnad på den första och andra ockupationen, både i hur ockupanterna handlar och hur ockupationen tas emot av allmänheten. Däremot verkar polisen och Lunds stad inte förändra sitt arbetssätt under den andra ockupationen om man jämför med den första.

TV1-programmet Fokus intervjuer visar på att det inte endast är ungdomar som befunnit sig i och använt sig av den ockuperade fastigheten. Det visar även på att det inte endast är grupper från vänstern som varit aktiva och är de enda som vill ha ett allaktivitetshus i Lund. Detta styrks även av att Liberala klubben i Lund menar på att det behövs ett sådant i Lund. Intervjuerna visar att huset dominerats av personer till vänster på den politiska skalan, men att även folk från högern deltagit. De visar även att det utöver ungdomar finns ett antal äldre på plats, bland annat en person på permission från St Lars och att det behövs ytor för alla åldrar att uppehålla sig på, inte bara för ungdomar.

Råbygatan 2

Fastigheten på Råbygatan 2 bestod av 1 ½ plan där det fanns två bostadslägenheter i bottenvåningen och en på ovanvåningen, tillsammans med ett stort vindsutrymme och två ”vindskontor”. Det fanns även en matkällare under huset. Till fastigheten fanns tre ingångar, en utåt Råbygatan 2, en utåt gården och en mot den norra gaveln. Fastigheten var obebodd sedan 1/1 1969 och ägdes av Lunds kommun men betraktades inte som en rivningsfastighet av staden då det funnits diverse planer på vad fastigheten skulle kunna inrymma.⁶¹

---

61 DB 82/70 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 1-200 1970, A VI a:33” &

10 oktober

På kvällen fredagen den 10 oktober hölls ett möte i konsthallen i Lund om allaktivitetshus och Saluhallens öde. Efter mötet i konsthallen begav sig ett 70-tal av deltagarna till Råbygatan 2 som de ockuperade genom att ta sig in genom att bryta upp både dörren på framsidan och på den norra gaveln. En polisanmälan från Lunds stad inkom till polisen nästan direkt från privatpersoner boende på gatan. Denna kväll hade polisen planerat en trafikrazzia och ordergenomgången pågick samtidigt som ockupanterna bröt sig in i på Råbygatan. Detta gjorde att polisen ledde om sina resurser dit istället och ett 75-tal poliser var på plats ungefär kl 21, senare inkom även förstärkning från Malmö. Väl på plats började polisen att utrymma fastigheten. Detta var inte helt problemfritt då det fanns mycket folk både inuti fastigheten och ute på gatan. Under försöken att utrymma huset bad polisen aktivisterna att gå ut självmant, vilket också några gjorde, men större delen gick upp på vinden.⁶² Precis som under de två tidigare ockupationerna bjöd aktivisterna på passivt motstånd genom att kroka samman varandra med hjälp av sina armar och genom att barrikadera sig på översta våningen i fastigheten. Ett antal personer lyckades ta sig ut på baksidan av fastigheten men två polismän posterades på denna plats tämligen snabbt. Utöver det nu vanliga passiva motståndet, att kroka samman armarna, så var det ett par personer som bjöd på mer motstånd än så då tre personer blev åtalade för våldsamt motstånd vid tömningen av huset. Tidigare under kvällen hade ockupanterna diskuterat om de skulle göra mer motstånd än tidigare eftersom de inte blivit uppmärksammade innan. Enligt polisrapporterna fick alla utom de tre sista på vinden släpas och bäras ut från fastigheten. De tre sista som var kvar bad att få ta med sina kamraters tillhörigheter och gick då frivilligt ut. Ungefär två timmar efter att polisen hade börjat utrymma fastigheten var huset tomt på människor och hantverkare började spika igen dörrar och fönster.⁶³

Även utanför huset var det stora problem med aktivister. Bland annat försökte ungdomar ute på gatan att stoppa polisbilar, både genom att ställa sig framför dem, och genom att bära fram parksoffor från en närliggande busstation ut på gatan. Polisen använde sig bland annat av hundar för att mota aktivisterna. Till en början hade hundarna munkorg men dessa togs sedermera av eftersom aktivisterna insåg att hundarna inte var farliga med sådan på och då stod kvar.⁶⁴

---

förundersökningsprotokoll för Råbygatan 2 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:306, 128”.

62 Förundersökningsprotokoll för Råbygatan 2 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:306, 128” och TV1 Rapport 10 okt 1969 (minuterna 04:37-06:15).

63 DB 133/70 & 137/70 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 1-200 1970, A VI a:33”, förundersökningsprotokoll för Råbygatan 2 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:306, 128”, och TV1 Rapport 10 okt 1969.

64 Detta är inte helt tydligt i förundersökningsprotokollet, ett befäl skriver att hundarna bar munkorg hela tiden medan de båda hundförarna skriver att munkorgarna på deras hundar togs av för att de skulle vara effektivare.

Anledningen till att denna ockupation skedde var enligt aktivisternas flygblad att skynda på utredningen som drätselkammaren tillsatt om ett eventuellt allaktivitetshus, och visa politikerna hur ett sådant skulle fungera i Lund. Utredningskommittén var inbjuden till huset för att se hur detta skulle gå till men aktivisterna kastades ut av polisen och huset spikades igen innan kommittén kommit dit.⁶⁵

Vid denna ockupationen blir det mycket mer tumultartat än under de tidigare ockupationerna, både innanför och utanför huset som ockuperats. Ett antal ockupanter döms även för annat än egenmäktigt förfarande. En person döms för förgripelse mot tjänsteman efter att ha lagt sig på motorhuven till en polisbil. Bland de tre som blev dömda för våldsamt motstånd under ockupationen var det minst en som även tidigare varit våldsam mot polisen vid tumultet i stadshuset den 5 juni. En av dem som blir dömda för våldsamt motstånd hävdar i förhör bland annat att polisen ska ha sagt ”han skall ha sig en” och att polismannen därefter slagit honom i mellangärdet. Samma person hävdar sig även ha blivit knäad på struphuvudet.⁶⁶

Jämfört med de två tidigare ockupationerna skiljer sig den på Råbygatan åt väsentligt. Ockupationen tar slut mycket snabbare än tidigare, och den får ett mer våldsamt slut. Genom detta är det lätt att inse att både ockupanter och polis/Lunds stad har utvecklat sin konfliktrepertoar, båda parter gör allt för att försvåra den andres handlande. Att polisen gör ett ingripande så snabbt för att tömma fastigheten kan förklaras på två sätt, dels är de redan samlade för att göra en trafikrazzia vilket innebär att många poliser redan är i tjänst och är samlade för briefing, dels går det att anta att polisen och Lunds stad var trötta på ockupanterna och ville få bort problemet så snabbt som möjligt. Att båda parter i konflikten använder mer våld än tidigare är däremot svårt att förklara utan att se det som en utveckling i handlandet från båda parter, dock är det svårt att veta vem det faktiskt är som trappar upp konflikten även om ockupanterna tidigare beslutat att använda mer våld för att få mer uppmärksamhet. Ockupanterna använder våld både inne i huset och utanför, något de knappt gjorde tidigare. Det är visserligen bara ett par stycken ockupanter som frångår ickevåldsprincipen, vilket gör att det är svårt att se det tidigare beslutet om att bruka mer våld än tidigare som ett enhetligt beslut. Enligt vittnesmål från vissa av ockupanterna verkar vissa poliser vara ute efter att bruka våld mot ockupanterna, däremot verkar den allmänna intentionen från polisen i början vara att hålla sig lugn. Detta bryts dock tämligen kvickt, antagligen delvis på grund av de slagsmål som sker inuti den ockuperade fastigheten, men troligtvis främst på de kravall-liknande händelser som

---

65 TV1 Rapport 10 okt 1969 (minuterna 04:37-06:15).

66 DB 162/70 i ”Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 1-200 1970, A VI a:33” och förhör 10.

sker utanför fastigheten. Huruvida polisen som grupp bestämt tidigare att det ska bli ett våldsammare ingripande än tidigare, eller om det är enskilda poliser som bestämmer sig för detta är svårt att tyda från mitt material, klart är dock att det är våldsammare från polisens sida vid denna ockupation än tidigare. Genom de kravall-liknande händelser som sker utanför den ockuperade fastigheten går det dock snabbt att förklara vissa delar av den upptrappade våldsamheten från polisen - de känner sig tvungna att ta av hundarna deras munkorgar eftersom de annars inte fungerar på ett effektivt sätt för att mota bort demonstranter. Att polisen har med sig hundar till denna konflikt är en tydlig indikation på hur växelverkan mellan parter i konflikt utvecklas i konfliktherepertoaren. Polisen har från tidigare ockupationer lärt sig att dessa kan vara bra att ha vid tömning av ett ockuperat hus. Att hundförarna dessutom tar av munkorgarna är ytterligare en utveckling inom repertoaren.

Deltagarpopulationsundersökning

Enligt de domar som finns var det 103 personer vars brott blev prövade i domstol. Alla blev dömda till dagsböter för "egenmäktigt förfarande". Utöver det dömdes även tre personer för våldsamt motstånd då de kämpade emot polisen vid utrymningen av Råbygatan 2. Av de dömda var 70 män och 33 kvinnor. 93 dömda var studenter på olika nivå och 88 av dessa var under 25 när ockupationerna inleddes. Majoriteten av aktivisterna var skrivna i Lund men det fanns även personer skrivna i till exempel Malmö (6st), Landskrona och Arvika. Av de 103 var det 15 stycken som var med under den första ockupationen, 57 under den andra och 42 under den tredje. Värt att notera är att det endast var en person som blev dömd för delaktighet i alla tre ockupationerna och 17 som blev dömda för delaktighet i två ockupationer. Bland ockupanterna fanns även två utländska medborgare, där den ena studerade i Lund medan den andra arbetade som laboratorieingenjör.⁶⁷ De ockupanter som finns med i detta material är naturligtvis endast de som senare blev dömda i domstol, vilket inte säger allt om vem som befann sig i de ockuperade husen under de dagar de höll öppet.

Av ovan går det att dra en mängd slutsatser. Främst att det uppenbarligen inte var en specifik grupp som ockuperade de tre olika fastigheterna 1969, eftersom det endast var en person som blev dömd för inblandning i alla tre ockupationer och 17 personer som var inblandade i två av dessa. Detta visar tydligt på att det inte fanns någon bakomliggande organisation med ett huvudsyfte att få ett allaktivitetshus, utan att det var en stor grupp människor som var engagerade i frågan utan några bakomliggande ledare. Mitt material visar inte heller på att det fanns några direkta informella

---

67 Samtliga domar.

ledare. Det kan också ha varit att så att det gruppen som deltog under första ockupationen insåg efter att ha ockuperat ett hus att det inte skulle fungera att ockupera som metod för att få till ett allaktivitetshus. Att det var främst studenter som blev dömda ockupationerna går att hitta flera orsaker till, den enklaste är antagligen att det var de som hade tid till att lägga flera dagar i huset. En annan orsak är tiden vid vilken polisingripandena skedde, det var tidigt på morgonen då dessa ingripanden gjordes, vilket kan kopplas samman med möjligheten för studenter att själva styra över sin tid. Detta visar dock nödvändigtvis inte vilken typ av människor som befann sig i huset dagtid, i domsluten finns exempel på att det även fanns yrkesarbetare bland ockupanterna. Det finns inget i mitt material som visar på en anledning till att polisen slog till tidigt på morgonen, så det går endast att spekulera i varför de gjorde det, men en möjlig förklaring är just det, att man ville visa att det var ett ungdoms/studentupprop och inget annat. Att majoriteten av personerna som blev dömda var under 25 hänger naturligtvis ihop med att de flesta var studerande i Lund. Tidningen Arbetet påstår att de flesta av ockupanterna är skrivna utanför Lund.⁶⁸ Detta har varit svårt för mig att belägga då mitt material visar på att majoriteten använde sig av adresser i Lund, däremot är det svårt att veta om de faktiskt var skrivna där. Det kan varit ett flertal ockupanter som studerade i Lund men var skrivna på annan ort men detta är antagligen inte hela sanningen, vissa kan mycket väl ha rest till Lund eftersom de hört talas om ockupationerna på något sätt. Domsluten visar även på att ungefär 30% av de dömda ockupanterna var kvinnor, vilket kan tyckas högt för tiden. Detta skulle kunna visa att det var ett försök till en fredlig demonstration utan militanta medel där både kvinnor och män demonstrerade för samma sak. Detta går att relatera till Fredrik Nilssons forskning om ockupationen i Landskrona, där kvinnor skickades som representanter för aktivisterna till kommunen, vilket Nilsson menar på kan ha varit för att visa att aktivisterna var skötsamma.⁶⁹ Det går även att relatera till den allmänna radikaliserings som skedde på 60-talet, där kvinnor fick en större betydelse än tidigare i politiska protester.⁷⁰

De var förhållandevis få personer som blev dömda för den första ockupationen om man jämför med den andra. Förklaringen till detta kan vara att ockupanterna och allaktivitetsrörelsen fått mer uppmärksamhet för sin sak, vilket ledde till att fler personer var intresserade av att vara med. Att polisen grep så många fler under den andra ockupationen kan peka på att man ville statuera exempel, att man kunde se genom fingrarna första gången det ockuperades hus i Lund, men ville markera den andra gången att det nu fick vara nog.

---

68 Arbetet, s. 1 del 2, 23 maj 1969.

69 Nilsson 2010, s. 131-143.

70 Östberg 2002, s 49-52.

Sammanfattning och avslutande diskussion

	Datum	Längd på ockupationen	Polisanmälan inkommer
Västra Mårtensgatan 5	17/5-20/5	4 dagar	17/5
Kiliansgatan 7	31/5-3/6 (4/6)	4 (5) dagar	1/6
Råbygatan 2	10/10	~1h	10/10

De tre ockupationerna har många likheter men också vissa skillnader. De två första ockupationerna liknar varandra mest medan den tredje skiljer ut sig på många sätt. Ockupationerna på Västra Mårtensgatan och Kiliansgatan pågick ungefär lika länge, om man bortser från att det fanns kvar folk på taket till den ockuperade fastigheten efter att polisen hade tömt fastigheten på Kiliansgatan. De liknar även varandra på det sätt att det knappt förekom något våld under dessa två ockupationer. Jämfört med ockupationen på Råbygatan så är de två första ockupationerna fredliga, medan ockupationen på Råbygatan är kortvarig och våldsamt.

Trots likheterna i de två första ockupationerna går det att se hur ockupanternas konfliktrepertoar förändras mellan ockupationerna. Under den första ockupationen verkar ockupanterna försöka hitta ett sätt att påverka Lunds stad för att få igenom sitt mål att få ett allaktivitetshus i Lund, detta lyckas dock inte så bra. De lyckas att visa på nyttan av ett allaktivitetshus men deras medel för att visa på nyttan av det uppskattas varken av politiker eller allmänheten. Under ockupationen på Kiliansgatan har ockupanternas handlingar utvecklats, de visar att ett allaktivitetshus behövs på liknande sätt som under den första ockupationen men handlar annorlunda när polisen ska tömma fastigheten då de går upp på taket och stannar kvar där ytterligare ett dygn. Ockupationen på Råbygatan skiljer gentemot de tidigare eftersom ockupanterna under denna ockupationen knappt hinner öppna huset för allmänheten innan polisen är på plats för att tömma den. Under tömningen uppkommer kravaller både inuti och utanför fastigheten och ett antal personer blir senare dömda för våldsamt motstånd.

Vid en undersökning av vem det faktiskt var som ockuperade fastigheterna går det att se att det inte fanns någon stark grupp med specifika personer bakom ockupationerna, eftersom det endast är ett fåtal personer som är inblandade i flera ockupationer. Majoriteten av de senare dömda ockupanterna var studenter men det fanns även ett fåtal yrkesarbetande bland dessa, majoriteten är dock under 25år. Detta går att koppla samman med den radikaliserings som skedde under 1960-talet, unga människor gör uppror mot det etablerade samhället för att få igenom en politisk förändring. I

och med de direkt demokratiska tankar som får genomslag hos de unga genom radikaliseringen går det också att se tydliga linjer även framåt, bland annat till de ockupationer som senare sker bland annat i Haga, vilka Thörn har undersökt. De ockupationer som senare sker i Haga är till viss del lika de som skedde i Lund, då målet under båda är att få visa behovet av ett allaktivitetshus där deltagarna själva får bestämma innehållet. Ockupationerna 1969 i Lund visar tydligt på att Thörns forskning stämmer när det kommer till svårigheten för aktivister att bli uppmärksammade av politiker om de inte har en förening och talespersoner, vilket aktivisterna vägrar då poängen med allaktivitetshuset är direkt demokrati. Ockupationerna som Lundin och Håkansson undersöker i Malmö och Lund går delvis att se som en förlängning av ockupationerna i Lund 1969, då målet är detsamma, och handlingarna för att uppnå detta är liknande, att ockupera hus för att visa politiker att det behövs ett allaktivitetshus. I fallet med ockupationerna i Malmö lyckas de däremot bättre än båda försöken i Lund då de lyfter frågan under valrörelsen 1982, vilket gör att politikerna känner att de måste göra något för att få med sig de yngre väljarna.⁷¹

Ockupationerna går även att koppla till den internationella forskning som Hans Pruijt gjort. Enligt Pruijts modell bör ockupationerna i Lund kategoriseras som entreprenörsockupationer då ockupanterna försöker att skapa en mötespunkt genom att ockupera en byggnad. I Italien finns det exempelvis "Social Centers" som huserat i ockuperade fastigheter, vilket var något som startade på 1970-talet i större skala. Detta är något som sedan har implementerats även i till exempel Storbritannien och Spanien. Pruijt lyfter bland annat fram att Social Centers stävjar ensamhet och skapar möjligheter för arbetslösa och andra missgynnade grupper att vara produktiva och träffas, vilket innebär ett kontaktskapande. Enligt undersökningar citerade av Pruijt gjorda efter italienska förhållanden visade sig att de Social Centers i de norra och centrala delarna av Italien var mindre klasstyrd än de i de södra delarna, där det istället främst var personer som levde på gränsen av samhället som var besökare. Pruijt menar även att entreprenörsockupationer varken behöver vara ideologiska eller ha så stor folklig förankring, detta ändras dock i samma ögonblick som det finns risk för vräkning eftersom det då behövs stöd från allmänheten för att överleva.⁷²

De Social Centers som finns i Italien visar enligt Pruijt på att det finns ett intresse för denna form av aktivitet och hus. Huset Leonvavallo i Milano hade exempelvis 100000 besökare per år. Flertalet av besökarna till de ockuperade husen kommer på grund av konserter och konst, men de fungerar även som sociala och kulturella hubbar mot exempelvis kapitalistisk globalisering. I Nederländerna har

---

71 Thörn 2013, s146-150, Östberg 2002, s61,62 & Håkansson & Lundin 2009, s. 65-86.

72 Pruijt 2013, s. 32-37.

det visat sig att vissa Social Centers har överlevt länge, ett hus var ockuperat och fungerade som sådant i 40år innan de blev vräkta, vissa andra har övergått till att få en legal status och därmed överlevt på grund av detta. Andra exempel i Nederländerna är pop-klubben Paradiso som öppnade redan 1967 i ett ockuperat hus.⁷³ Sett ur internationellt perspektiv är ockupationerna i Lund kortlivade men de liknar dessa på många sätt. Ockupationerna används som medel för att uppnå målet att skapa ett hus där alla får vara med och bestämma över innehållet och där alla, oavsett klass eller ålder, kan träffas. På liknande sätt går det även att knyta Carles forskning till undersökningen då en av orsakerna till att ockupera hus är ”att erhålla ett hus eller en plats för aktivitet”.⁷⁴

Ockupanternas sätt att agera går att koppla till den identitet de försöker skapa för sig själva, vilket Fredrik Nilsson beskrivit för ockupationen i Landskrona 1983. I Lund försöker ockupanterna visa att de är skötsamma och vill allas väl, samtidigt som också använder sig av ”icke-vålds”-principer när polisen väl gör sitt ingripande, allt för att visa att det är målet som är det viktiga. Det ligger inte i ockupanternas intresse att vara våldsamma då det kan förstöra för deras sak, precis som Nilsson kommer fram till i sin forskning. På samma sätt som ockupanterna använder sig av ”icke-vålds”-principer för att skapa en identitet som skötsamma går det också att se de krav som ockupanterna ställer på att de som befinner sig i huset ska vara nyktra som ett sätt att skapa en skötsam identitet. Att ockupanterna valde tomma hus går också att knyta till försöket att skapa sig en skötsam identitet, eftersom de genom att välja tomma hus inte störde någon annan typ av verksamhet. Detta misslyckades dock lite i och med att de valde ett hus som precis hade blivit såld till kyrkan under den andra ockupationen. Lunds stads roll i identitetsskapandet för ockupanternas del blir att nedvärdera dessa till bråkstakar och våldsmakare som inte bryr sig om den rådande demokratin. Trots detta verkar ett flertal ledande politiker och tjänstemän stödja målet ockupanterna har. Ockupanterna i sin tur pekar på att politikerna inte har koll på vad folk vill ha i Lund, och att de inte bryr sig om dem som protesterar. Polisens roll i det hela är lite mer svårtolkad då de inte agerar aktivt mer än under tömningen av de ockuperade fastigheterna. Polisen verkar dock tycka att ockupanternas metoder är okej under de två första ingripanden som görs då ett polisbefäl säger att det varit lugnt och att ockupanterna endast använt sig av icke-vålds principer. Under den tredje ockupationen verkar detta dock ändras då ockupanterna använder sig av mer våld och polisen fördömer detta. Det går dock att se polisens roll i identitetsskapandet i två ageranden, dels släpps de journalister som befunnit sig i den ockuperade fastigheten på Kiliansgatan efter att det kommit fram att de varit där i tjänsten, och dels eftersom tillslagen görs tidigt på morgonen under de två första

---

73 Pruijt 2013, s. 32-37.

74 Carle 1991, s. 67.

ockupationerna. Detta går att tolka som att polisen väljer att slå till när det endast är en någorlunda homogen grupp, ungdomar och studenter, på plats, för att misskreditera dessa. Hade polisen tömt de ockuperade fastigheterna dagtid hade det antagligen funnits personer av spridda åldrar och samhällsklasser på plats, vilket naturligtvis hade varit besvärligare för polisen då det hade funnits fler personer i husen och hade gjort ingripandena svårare att genomföra. Genom att det endast är en någorlunda homogen grupp polisen griper blir det lättare att misskreditera denna, dels som ett ungdomligt snedsteg, men också för att visa att det endast är en viss grupp som har intresse av att ockupera fastigheter för att visa att ett allaktivitetshus behövs i Lund.⁷⁵

Knyts Jan Carles forskning till undersökningen är det lätt att se varför det var just studenter som främst engagerade sig i ockupationerna, då de enligt honom ofta söker sig till personer i liknande ålder, vilket är lättare på ett universitet än på en arbetsplats. De söker sig till dessa grupperingar eftersom de där kan utveckla sin identitet och få inflytande de annars antagligen inte hade haft. Då fler studerade under slutet av 60-talet än tidigare kan detta förklara att husockupationer i Sverige startade just då, eftersom studenterna ville hitta sin plats i systemet och hade utformat en ide under radikaliseringsen på 1960-talet om hur detta skulle ske. Carle menar att det i Sverige inte främst ockuperats hus på grund av bostadssituationen utan eftersom ungdomar velat påverka politiska beslut, vilket stämmer överens med ockupationerna som sker i Lund.⁷⁶

Massmedias roll i ockupationerna stämmer delvis överens med vad Carle kommit fram till i sin forskning, tidningarna skriver främst om ockupationerna när de påbörjats och avslutas, helt enkelt när det händer något spektakulärt. Under första ockupationen publiceras artiklar varje dag i dagstidningarna medan det under den andra ockupationen främst är under första och sista dagen det publiceras något. Man kan dock anse att media gör ockupanterna en tjänst, även om de främst lyfter fram det negativa eftersom fler får intresse för ockupationerna, vilket är både positivt och negativt. De intervjuer som görs inifrån huset bör dock räknas som positivt för ockupanterna då de får mycket tid på nationell tv och får framföra sina önskemål och tankar.⁷⁷

Mina huvudfrågeställningar var *”Vilka synliga aktörer deltog i och påverkade ockupationerna i Lund?”* och *”På vilket sätt agerade och hur förändrades deras agerande över tid?”*.

Dessa frågor tycker jag att jag har besvarat i undersökningen ovan. Nedan sker en kort sammanfattning.

---

75 Nilsson 2010, s.131-143.

76 Carle 1991, s. 67.

77 Carle 1991 s. 68-70, 73-75.

”Vilka aktörer deltog i och påverkade ockupationerna i Lund?”

Allaktivisterna övergick till att bli husockupanter på grund av att de ville visa att ett allaktivitetshus skulle fungera, men inte fick tillgång till en fastighet att testa detta i av kommunen. Ockupanterna blev därför den ena parten i konflikten och myndigheterna blev den andra. Myndigheterna i detta fall bestod av polisen och Lunds stad, som påverkade ockupationerna på flera sätt, dels genom att i princip initiera dessa genom att inte tillgodose allaktivisternas krav, och dels genom att avhysa aktivisterna när husockupationerna väl påbörjats.

Andra aktörer, som dock inte syntes lika bra som ockupanter och myndigheter men mycket väl kan ha påverkat utfallet av ockupationerna är allmänheten och media. Media, och då främst dagstidningarna och TV1s program ”Fokus” uppmärksammade konflikten men deltog inte aktivt i den och kan ha påverkat allmänheten och politiker. Allmänheten verkar varit splittrad, både till om det överhuvud taget skulle finnas ett allaktivitetshus i Lund, och till om ockupation var rätt väg att gå för att påverka politikerna i detta ärende. Utöver ett fåtal intervjuer finns i materialet dock inte mycket som visar på hur allmänheten tänkte.

”Varför och på vilket sätt agerade dessa aktörer och hur förändrades deras agerande över tid?”

Båda parter i konflikten utvecklar sin repertoar av handlingar att använda över tid. Detta sker på grund av den växelverkan som finns mellan båda parterna, utvecklar den ena parten sin repertoar, måste den andra utveckla sin för att vara effektiv. Genom att ockupera fastigheter utlöste ockupanterna den konflikt som uppstod mellan ockupanter på den ena sidan och myndigheterna på den andra. Polisens roll i konflikten var främst att tömma de ockuperade fastigheterna och Lunds stads agerande ledde främst till att det blev en ännu större schism mellan ockupanter och myndigheter då de var ovana vid den typ av styre och lösa organisation ockupanterna hade och ville ha. Det är tydligt att konfliktrepertoaren utvecklas under konflikten för båda parter. Ockupanterna går från att vara fredliga och bli utburna av polisen under den första ockupationen, stanna kvar på taket under tömningen av den andra ockupationen, till att bruka våld under den tredje.

Myndigheterna går från att ganska passivt observera ockupationerna och i vissa fall stödja målet ockupanterna har, men inte medlen som används. Under den andra ockupationen håller sig myndigheterna passiva, trots att ockupanterna har utvecklat sin konfliktrepertoar. Det som främst pekar på en utveckling hos myndigheterna är under den tredje ockupationen, där dels det ockuperade huset utryms mycket snabbare än under de tidigare, istället för att vänta några dagar utryms huset ungefär en timme efter att ockupationen initierats. Främst är utvecklingen av myndigheternas konfliktrepertoar tydligt då polisen använder sig av hundar som hjälp under den tredje ockupationen, och dessutom använder mer våld än tidigare enligt vittnen.

Vidare forskning

Ett antal uppslag för vidare forskning finns för ockupationerna i Lund. Framtida forskare skulle kunna undersöka vilken påverkan utländska ockupationer hade på dem i Lund. En annan vinkel skulle kunna vara att undersöka ockupanternas moraliska aspekter, till exempel deras inställning till rätt och fel anledning till att ockupera, då ett flertal ockupanter menade på att de i laglig mening gjorde fel när de ockuperade hus men att det var det rätta att göra moraliskt. Ytterligare en vinkel för vidare forskning är allaktivitetshus. Jag nämner denna term på många ställen i den här undersökningen men det är inte uppsatsens huvudfokus, utan nämns enbart eftersom det krävs för att förstå bakgrunden och motiven till ockupationerna. Eftersom det inte finns någon vidare forskning kring Lunds allaktivitetstankar finns det en möjlighet att undersöka detta då det är en del i hur Lund har utvecklats. En sista vinkel jag tänkt på är att det hade gått att infoga, eller kombinera, undersökningen med intervjuer, både med de inblandade aktörerna, men även med allmänheten, för att få en annan bild av hur ockupationerna togs emot i Lund 1969.

Käll- och litteraturförteckning

Arkivmaterial

Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 251-421 1969, A VI a:32

DB 399/69

DB 419/69

DB 420/69

Rådhusrätten och magistraten i Lund, domar i brottmål nr. 1-200 1970, A VI a:33

DB 11/70

DB 18/70

DB 19/70

DB 30/70

DB 31/70

DB 32/70

DB 42/70

DB 44/70

DB 45/70

DB 54/70

DB 81/70

DB 82/70

DB 99/70

DB 100/70

DB 115/70

DB 125/70

DB 130/70

DB 132/70

DB 133/70

DB 137/70

DB 143/70

DB 145/70

DB 162/70

Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243,1969 F I ca:30, 125

Avskrift av Sveriges Radios "OBS!" från 3/6 1969

Förhör 1 utfört 20/5/69 kl0920

Förhör 2 utfört 20/5/69 kl1045

Förhör 3 utfört 20/5/69 kl0750

Förhör 4 utfört 20/5/69 kl0500

Förhör 5 utfört 20/5/69 kl0700

Förhör 6 utfört 20/5/69 kl0510

Förhör 7 utfört 20/5/69 kl1000

Förhör 8 utfört 20/5/69 kl0540

Förhör 9 utfört 20/5/69 kl0755

Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:304, 126

Förundersökningsprotokoll för Stadshusockupationen 5 juni 1969

Alternativ platsbeskrivning Kiliansgatan 7

Rådhusrätten och magistraten i Lund, akter i brottmål som bevaras B:243, 1969 F I ca:306, 128

Förhör 10 utfört 10/11/69 kl1415

Förundersökningsprotokoll för "Råbygatan 2"

Tryckt material

- Blomqvist, Göran (1998). "Universitetet som oroscentrum." *"Det röda Lund"* (red. Salomon, Kim & Blomqvist, Göran). Historiska Media, Lund, s.16-38.
- Carle, Jan (1991). "Ungdomar och sociala rörelser. Om protest i det komplexa samhället." *Ungdom i rörelse. En antologi om ungdomars levnadsvillkor* (red. Carle & Hermansson). Daidalos AB, Göteborg, s. 63-98.
- Dahlgren, Stellan & Florén, Anders (1996). *"Fråga det förflutna - En introduktion till modern historieforskning"*. Malmö.
- Håkansson, Peter & Lundin, Johan (2009). "'Rock för ett hus'. En komparativ undersökning av tillkomsten av musikhus i Malmö och Lund under 1980-talet." *Populärmusik, uppror och samhälle* (red. Berggren, Greiff & Horgby). Malmö Högskola, Malmö, s. 65-86.
- Löfström, Tomas (1971). "Det finns inget allaktivitetshus i Lund." *Allaktivitet – ja, men hur? Erfarenheter från försök att förverkliga en vision* (red. Nelhans). Prisma, Stockholm, s. 151-186.
- McAdam, Doug, Tarrow, Sidney & Tilly, Charles, (2001), *Dynamics of Contention*. Cambridge University Press, Cambridge, UK.
- Nelhans, Bertil (1971a). "Vad man ville" *Allaktivitet – ja, men hur? Erfarenheter från försök att förverkliga en vision* (red. Nelhans). Prisma, Stockholm, s. 12-24.
- Nelhans, Bertil (1971b). "Hur det blev" *Allaktivitet – ja, men hur? Erfarenheter från försök att förverkliga en vision* (red. Nelhans). Prisma, Stockholm, s. 25-42.
- Nilsson, Fredrik (2010). "Skötsamma punkare och kommunalpampar. Iscensättningen av ett identitetspolitiskt drama." *"Mycket mer än bara rock."* *Musik, ungdom och organisering* (red. Bjälesjö, Håkansson & Lundin). Premiss, Stockholm, s. 131-143.
- Nyzell, Stefan (2009). *Striden ägde rum i Malmö*. Malmö Högskola, Malmö.
- Pruijt, Hans (2013). "Squatting in Europe." *Squatting in Europe. Radical Spaces, Urban Struggles* (red. Squatting Europe Collective). Wivenhoe, New York & Port Watson, s. 17-60.
- Tilly, Charles & Tarrow, Sidney (2007). *Contentious Politics*. Paradigm Publishers, Boulder, Colorado.
- Thörn, Håkan (2013). *Stad i rörelse. Stadsomvandlingen och striderna om Haga och Christiania*. Atlas, Stockholm.
- Östberg, Kjell (2002). *1968 när allting var i rörelse*. Prisma, Stockholm.

Sydsvenska Dagbladet

- 18 maj 1969, s. 34.
20 maj 1969, s. 22.
21 maj 1969, s. 28.
22 maj 1969, s. 32.
23 maj 1969, s. 32.
1 juni 1969, s. 29.
4 juni 1969, s. 14.
4 juni 1969, s. 22.
5 juni 1969, s. 28.
6 juni 1969, s. 28.

Arbetet

- 18 maj 1969, s. 1.
20 maj 1969, s. 25.
21 maj 1969, s. 9.
22 maj 1969, s. 1.

23 maj 1969, s. 1 del 2.
25 maj 1969, s. 18.
1 juni 1969, s. 1.
1 juni 1969, s. 1 del 2.
4 juni 1969, s. 1 del 2.
5 juni 1969, s. 14.
10 juni 1969, s. 1 del 2.

Skånska Dagbladet

19 maj 1969, s. 5.
21 maj 1969, s. 5.
22 maj 1969, s. 1.
2 juni 1969, s. 5.
6 juni 1969, s. 8.

Annan media

TV1 Rapport 10 oktober 1969
TV1 Fokus 5 juni 1969